

Kulttuuri on ratkaisu – kulttuuribudjetti prosenttiin

Kulttuuri, taide ja kulttuuriperintö ovat osa ratkaisua kaikissa yhteiskunnan keskeisissä haasteissa. Seuraavan hallituksen polttavin kulttuuripoliittinen työ on toimeenpanna laajasti osallistaen valmisteltu ja eduskunnan yksimielisesti hyväksymä kulttuuripoliittinen selonteko. Se on asettanut kulttuuripolitiikan tehtäväksi tehdä Suomesta kestävämpi, sivistyneempi ja demokraattisempi.

Selonteon toimeenpano vaatii kulttuurin perusrahoituksen vahvistamista: kulttuuribudjetti prosenttiin. Vain me suomalaiset voimme pitää huolen suomalaisesta kulttuurista.

1. Kansainvälisyydestä kestävää kasvua ja turvallisuutta

Kansainvälisyys on yksi kulttuuripoliittisen selonteon uusista nostoista. Kulttuuri ja taide kehittyvät kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. Kansainvälisyys tarkoittaa laatua: kulttuuri ja taide-elämämme kansainvälistä tasoa. Kulttuurialan kasvu tarkoittaa myös koko Suomen henkisen pääoman kasvua, jonka avulla olemme kokoamme suurempi kansakunta kansakuntien joukossa.

Kulttuurin vahvistama maakuva vahvistaa kokonaisturvallisuuttamme. Kulttuuri synnyttää niin muille kuin meille tunnesiteitä, jotka kantavat kriiseissä. Kun teemme kansainvälisesti puhuttelevaa taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintötyötä, tuomme Suomen ja suomalaisen kulttuurin näkyväksi osaksi vastaanottajien mielenmaisemaa. Kulttuurimme kautta olemme osa kansainvälistä keskustelua myös kansalaisyhteiskunnan tasolla: tulemme kuulluksi ja opimme vastavuoroisesti muilta, heidän tarinoistaan ja kulttuurisesta pääomastaan.

Autoritaaristen hallintojen vastapainoksi tarvitaan demokratioissa kukoistavaa moninaisuutta. Vapaalla tieteellä, taiteella, lehdistöllä ja kansalaisjärjestöillä on tässä avainrooli, joka vaatii taloudellisia toimintaedellytyksiä. Puolustaessamme moniäänistä kulttuuria, taidetta ja kulttuuriperintöä, puolustamme demokratiaa.

Ulkopolitiikassa ajankohtaiseksi nousevat YK:n vuoden 2030 jälkeiset uudet kestävän kehityksen tavoitteet, joiden joukossa kulttuurilla tulee olla oma tavoite. Kaikki isot muutokset ovat luonteeltaan kulttuurisia, joten kulttuuria kannattaa käyttää ratkaisuna tavoiteltaessa ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

Kulttuurin ja taiteen kansainvälisyys valintana tarkoittaa kasvavia vienti- ja matkailutuloja ja siten matkailun kautta myös alueellista elinvoimaa, kun kulttuurikohteet, -tapahtumat ja kulttuuriperintö vetävät paikalle yhä enemmän vierailijoita. Suomalainen kulttuuri on heikosti tunnettua maailmalla, joten kulttuurin kansainvälisyyteen investoiminen vahvistaisi maakuvaamme. Mitä kansainvälisempi kulttuuri, sitä paremmat ovat myös kotimaisten kulttuurin tekijöiden uranäkymät.

2. Kulttuuri luo kasvua ja elinvoimaa

Kulttuuri on osa elinkeinopolitiikkaa. Kulttuuri on elinkeino, usein myös bisnestä. Kulttuuriala muodostaa ekosysteemin, jossa julkiset ja julkisesti rahoitetut palvelut, harrastuneisuus ja yksityinen liiketoiminta tukevat toinen toistaan.

Esimerkiksi kuntien ylläpitämissä kulttuuritiloissa järjestetään paljon ohjelmaa yksityisenä liiketoimintana. Kirjastot puolestaan maksuttomana lakisääteisenä kuntapalveluna palvelevat kaikkea kansaa ja kaikkia kulttuurin ammattilaisia, mutta niissä ei ole sisältöä ilman yksityistä liiketoimintaa harjoittavia kustantamoja. Kansalaisjärjestöt ovat kustannustehokas tapa organisoida yleishyödyllistä kulttuuritoimintaa ja osa kulttuurin ekosysteemiä. Museot tuottavat alueelleen lisäkysynnän, joka on moninkertainen museon julkiseen rahoitukseen nähden.

Suurin osa rahasta kulttuuritaloudessa on yksityisten kotitalouksien kulutusta. Kulttuuripoliittisen selonteon mukaisena yhteisenä tavoitteena on kotimaisen kulttuurin kasvu. Se edellyttää sitä, että kovassa kansainvälisessä kilpailussa on tarjolla laadultaan ja monipuolisuudeltaan kilpailukykyistä kotimaista tarjontaa. Kunkin taide-, kulttuuri ja kulttuuriperintöalan omat lainalaisuudet on otettava huomioon, jotta kotimaista kasvua saadaan aikaan.

Tarvitsemme rahoituspohjan laajentamista ja lisää yksityisiä investointeja. Myös yksityisten lahjoitusten verovähennyksen kunnianhimosoa pitäisi nostaa, jotta Suomeen syntyy aito lahjoittamisen kulttuuri.

Kulttuuri on toimialana keskisuuri ja työvoimavaltainen. Merkittävä osa kulttuurialan työllisistä työllistyy yrittäjänä. Tekijöissä on tärkein pääomamme ja siksi kulttuuriammattilaisten mahdollisuuksista elättää itsensä työllä ja yrittämisellä kannattaa pitää huolta. Taide voi tuoda mille tahansa toimialalle tarvittavaa radikaalia luovuutta, joka luo aineetonta arvonlisää ja parantaa työn tuottavuutta. Kekseliäisyys ja omaperäisyys on pienen kansan valtti. Luovuustaitojen lisääminen onnistuu taiteen ja taiteilijoiden pariin houkuttelemalla.

Kuntien lumovoimaa vahvistaessaan kulttuuripalvelut tuovat uusia asiakkaita ja tuloja myös esimerkiksi ravintoloille ja majoituspalveluille. Kaupungin elinvoiman osalta on olennaista, että kulttuuri- ja taide-elämän kokonaisuus on monipuolinen, kulttuuriperintöämme vaalitaan ja kulttuuri kiinnostaa monenlaisia kohderyhmiä. Kulttuurin alueellinen tarjonta tukee paikallisen elinvoiman lisäksi koko kulttuurialan kasvua. Kulttuurin saavutettavuus kaikkialla Suomessa on myös tärkeää kansalaisten yhdenvertaisuudelle.

Kulttuurialan kasvu monipuolistaa elinkeinorakennettamme ja siten vahvistaa Suomen taloudellista kestävyttä. Tarvitsemme vahvoja kuluttajabrändejä ja luovaa osaamista. Kulttuuripoliittisessa selonteossa tavoitteeksi on asetettu luovien alojen BKT-osuuden kaksinkertaistaminen. Tämä – ja luovan talouden kasvustrategian toimeenpanon jatkaminen – on syytä kirjata myös seuraavaan hallitusohjelmaan.

3. Lapsilla ja nuorilla on oikeus tehdä ja kokea kulttuuria

Lapsissa on myös suomalaisen kulttuurin tulevaisuus. Lapsista ja nuorista kasvavat niin tulevaisuuden tekijät kuin kuluttajatkin. Jo lastemme tähden on pidettävä huoli kulttuurin saavutettavuudesta koko maassa.

Kulttuuriosallistumisella, kulttuurikasvatuksella ja kulttuuriharrastuksilla on tutkitusti valtava vaikutus lasten ja nuorten hyvinvointiin ja osallisuuteen. Koulun taideopetus kaikissa muodoissaan antaa keinoja ilmaista itseään, hengähdystaukoja raskaisiin päiviin, iloa ja onnistumisen kokemuksia. Kyse on myös suomalaisuuteen kasvamisesta: identiteetin kuljettamisesta sukupolvien ketjussa. Kulttuuriperintö tuo lapsille ja nuorille resilienssiä, lohtua, turvaa ja toivoa.

Lastenkulttuuri kuuluu lasten oikeuksiin. Taide on osa laadukasta vapaa-aikaa, ja monipuolinen kulttuurikasvatus olennainen osa sivistynyttä ja kestävästä yhteiskuntaa. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oltava oikeus kokea ja tehdä kulttuuria ja taidetta, sekä tutustua omaan ja alueensa kulttuuriperintöön asuinpaikkaan ja varallisuuteen katsomatta. Saavutettavuuteen panostaminen on tärkeää myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille.

Laadukkaat taidekokemukset ja taidelähtöiset menetelmät tukevat lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä, ja ihan konkreettisesti torjuvat masennusta ja helpottavat ahdistusta. Lapset toivovat taideharrastuksia, joita heille ei kuitenkaan aina ole tarjolla ja saavutettavissa. Mieluinen harrastus kuuluu kaikille lapsille!

Taideharrastukset tukevat myös muuta oppimista. Taide vahvistaa kognitiivisia taitoja, kriittistä ajattelua ja antaa itseluottamusta. Lukutaito on osa kaikkea oppimista, eikä sitä voi saavuttaa lukematta kirjoja.

On tärkeää, että taideaineilla, taidelähtöisillä menetelmillä, taiteen perusopetuksella sekä taiteen lajien koulutusjatkumoilla on yhä vankempi sija koulutusjärjestelmässämme. Pitämällä huolta suomalaisesta kulttuurista me kasvatamme lapsia ja nuoria kohden henkistä kriisinkestävyyttä ja avaraa maailmankatsomusta.

KULTA